

MINISTERUL
EDUCAȚIEI, CULTURII
ȘI CERCETĂRII

Anexă la Ordinul MECC
nr. 839 din 18 august 2020

REPERE METODOLOGICE
PRIVIND ORGANIZAREA PROCESULUI EDUCAȚIONAL
LA DISCIPLINA ȘCOLARĂ
LIMBA ȘI LITERATURA ROMÂNĂ (școala națională)
ÎN ANUL DE STUDII 2020-2021

Chișinău, 2020

ORGANIZAREA PROCESULUI EDUCAȚIONAL

LA DISCIPLINA ȘCOLARĂ

LIMBA ȘI LITERATURA ROMÂNĂ

(școala națională)

ÎN ANUL DE STUDII 2020-2021

PRELIMINARII

În conformitate cu *Curriculumul Național, ediția 2019, sistemul de competențe pentru învățământul general (2018)*, *Strategia sectorială „Educația 2020” (2014)* și *Cadrul european de referință privind competențele-cheie din perspectiva învățării pe parcursul întregii vieți (2006)*, Limba și literatura română și Literatura universală sunt discipline de bază obligatorii din aria curriculară *Limba și comunicare*, care contribuie plenar la formarea profilului vorbitorului cult de limba română.

Conform prevederilor *Codului Educației al Republicii Moldova, nr. 152/2014*, comunicarea în limba română este prima competență – cheie, care definește o finalitate a procesului educațional, fapt ce accentuează ponderea disciplinei în conturarea profilului absolventului. Iar necesitatea redimensionării atitudinii, valorilor, instrumentelor, platformelor educaționale în condiții cauzate de situația pandemică, solicită promovarea practicilor de succes în domeniul învățământului la distanță, corelarea abordărilor intra-, inter- și transdisciplinare la nivelul relațiilor didactice limba română – disciplinele înrudite, literatura română – științe și arte conexe.

CADRUL NORMATIV DE ORGANIZARE A PROCESULUI EDUCAȚIONAL

Documentele de tip reglator, în baza cărora se va organiza procesul educațional la Limba și literatura română și Literatura universală, în anul de studii 2020 - 2021, sunt:

- *Codul Educației al Republicii Moldova*, Chișinău, 2014, nr. 152 din 17.07.2014. Publicat în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, nr. 319- 324, art. nr. 634 din 24.10.2014;
- *Planul-cadru pentru învățământul primar, gimnazial și liceal în anul de studii 2020 – 2021* (aprobat prin ordinul MECC nr. 396 din 06 aprilie, 2020);
- *Standardele de eficiență a învățării* (aprobat prin ordinul ME nr.1001 din 23.12.2011);
- *Curriculum național. Limba și literatura română pentru clasele a V-a - a IX-a* (aprobat prin ordinul MECC nr. 906 din 17.07.2019);
- *Curriculum național. Limba și literatura română pentru clasele a X-a - a XII-a* (aprobat prin ordinul MECC nr. 906 din 17.07.2019);
- *Curriculumul școlar pentru disciplina Limba și literatura română, clasele a V-a - a IX-a* (aprobat prin ordinul ME nr. 244 din 27 aprilie 2010);
- *Curriculumul școlar pentru disciplina Limba și literatura română, clasele a X-a - a XII-a* (aprobat prin ordinul ME nr. 244 din 27 aprilie 2010);
- *Curriculum național. Literatura universală pentru clasele X – XII* (aprobat prin ordinul MECC nr. 906 din 17.07.2019)

- Literatura universală. Curriculum pentru clasele a X-a – a XII (aprobat prin ordinul MECC nr. 244 din 27 aprilie 2010) (rom/rus)
- *Standardele de competență profesionale ale cadrelor didactice din învățământul general* (aprobat prin ordinul MECC nr. 1124 din 20 iulie 2018);
- *Regulamentul privind evaluarea și notarea rezultatelor învățării, promovarea și absolvirea în învățământul primar și secundar* (aprobat prin ordinul MECC nr.70 din 30 ianuarie, 2020);
- *Metodologia privind continuarea la distanță a procesului educațional în condiții de carantină, pentru instituțiile de învățământ primar, gimnazial și liceal* (aprobată prin ordinul MECC nr. 351 din 19 martie, 2020);
- *Standardele de competențe digitale ale elevilor din ciclul primar, gimnazial și liceal.* (aprobat prin ordinul MECC nr. 862 din 07 septembrie, 2015);
- *Instrucțiunea privind Managementul temelor pentru acasă în învățământul primar, gimnazial și liceal* (aprobată prin ordinul MECC nr. 1249 din 22 august, 2018);
- *Reglementări speciale privind organizarea anului de studii 2020-2021, în contextul epidemiologic de COVID-19, pentru instituțiile de învățământ primar, gimnazial, liceal și extrașcolar* (aprobată prin ordinul MECC nr. 840 din 19 august, 2020).

În proiectarea și realizarea procesului educațional la Limba și literatura română și Literatura universală se vor respecta prevederile *Ghidului de implementare a Curriculumului disciplinar la Limba și literatura română clasele a V-a - a IX-a* (ediția 2019), *Ghidului de implementare a Curriculumului disciplinar la Limba și literatura română, clasele a X-a - a XII-a*, (ediția 2019), *Ghidului de implementare a Curriculumului disciplinar la Literatura universală cl. a X-XII.* 2019 (rom/rus).

DOMINANTE MANAGERIALE DE IMPLEMENTARE A CURRICULUMULUI NAȚIONAL LA LIMBA ȘI LITERATURA ROMÂNĂ

Curriculumul la disciplina Limba și literatura română pentru clasele de gimnaziu și liceu fundamentează și ghidează activitatea cadrului didactic, facilitează abordarea creativă a demersurilor educaționale pe principiile *proiectării – predării – receptării - învățării - evaluării* didactice, atribuindu-le un rol important în formarea/dezvoltarea personalității elevilor, în formarea competențelor necesare pentru învățarea pe tot parcursul vieții și pentru integrarea într-o societate bazată pe cunoaștere.

În anul de studii 2020-2021, procesul educațional la disciplina *Limba și literatura română* va fi realizat în baza Curriculumului național, conform ordinului MECC nr. 591 din 26 iunie 2020, după schema de mai jos:

Atât în cazul utilizării **curricula 2010**, cât și în cazul implementării **curricula 2019**, numărul de ore alocat pentru disciplinele Limba și literatura română este în strictă conformitate cu prevederile Planului-cadru pentru învățământul primar, gimnazial și liceal în anul de studii 2020 – 2021.

LITERATURA UNIVERSALĂ

Curriculumul la literatura universală este parte componentă a Curriculumului Național, prin care se asigură continuitatea implementării politicilor educaționale naționale în procesul educațional. Conceptul unitar al disciplinei literatura universală în clasele liceale, profilul umanist este promovat prin Curriculumul 2019 pentru instituțiile cu predare în limba română și în limba minorităților naționale, exceptând doar clasa a XII-a.

Conform ordinului MECC nr. 591 din 26 iunie, 2020, procesul educațional la literatura universală, în anul de studiu 2020-2021, se desfășura în baza a două curricula (2019, 2010) relevate în reprezentarea grafică de mai jos.

Numărul de ore alocat pentru disciplina literatura universală, profilul umanist, atât în școala cu predare în limba română, cât și în limba minorităților naționale, este asigurat în strictă conformitate cu Planului-cadru pentru învățământul primar, gimnazial și liceal în anul de studii 2020-2021 (aprobat prin ordinul Ministrului Educației, Culturii și Cercetării nr. 396 din 06.04.2020).

TEMA DE CERCETARE ȘI APLICARE

În vederea asigurării implementării graduale a curricula 2019, se recomandă valorificarea următoarelor teme de cercetare și aplicare:

- I. Managementul implementării calitative a curricula 2019 în clasele a V-a, a VI-a și a X-a, a XI-a;
- II. Metodologia formării și dezvoltării competențelor inter-/ transdisciplinare ale elevului la Limba și literatura română/Literatura universală;
- III. Utilizarea eficientă a platformelor/soluțiilor online în procesul educațional la distanță (aplicații, instrumente, conținuturi tematice și produse curriculare realizate);
- IV. Evaluarea, instrument de asigurare a succesului elevului la Limba și literatura română/Literatura universală.

În conformitate cu prevederile articolul 85 din *Regulamentul-tip de organizare și funcționare a instituțiilor de învățământ primar și secundar, ciclul I și II*, cu privire la atribuțiile Comisiei metodice la nivelul instituției școlare, se va urmări:

- a) elaborarea unui plan de activitate în vederea valorificării temei/temelor de cercetare și aplicare (parte a planului de activitate al comisiei metodice);
- b) implementarea aspectelor teoretico-metodice a temei/temelor de cercetare și aplicare în cadrul orelor;
- c) diseminarea experiențelor avansate și a modelelor practice de punere în aplicare a temei/temelor de cercetare prin publicarea buletinelor școlare, a articolelor de specialitate sau pe site-ul instituției de învățământ.

Subiectele propuse vor servi drept repere tematice pentru întrunirile metodice, seminariile didactico-metodice raionale/ municipale, precum și pentru organizarea activității în cadrul ședințelor CM din instituțiile de învățământ.

Fiecare comisie metodică are libertatea de a selecta una sau mai multe teme pentru cercetare și aplicare în cadrul seminarelor teoretico-practice la nivel instituțional și raional/municipal. Se va încuraja selectarea și derivarea unor aspecte ale temelor propuse pentru dezvoltare în cadrul rapoartelor de autoevaluare și a lucrărilor metodice pentru atestarea cadrelor didactice.

STRATEGIA DE PROIECTARE

Recomandările specificate conform reperelor metodologice din anii precedenți (2015 – 2019) sunt valabile în contextul următoarelor precizări și completări: în procesul de elaborare a proiectării de lungă durată, cadrul didactic va respecta reglementările în vigoare, în conformitate cu *Curricula 2010 și 2019*, stabilind numărul unităților de învățare după cum urmează:

Clasa	Numărul de ore săptămânal	Numărul de ore per unitate de învățare	Numărul de unități de învățare	Numărul de ore anual
V	6	18 – 24* ¹	10 – 11	204
VI	6	18 – 24*	10 – 11	204
VII	5	10 - 12	11 – 14	170
VIII	5	10 – 12	11 – 14	170
IX	5	10 – 12	11 – 14	165
X	4/5	18 – 20	Um. : 9 – 10	Um.: 170
U/R		16 -18	R : 8 – 9	R : 136
XI	4/5	18 – 20	Um.: 9 – 10	Um.: 170
U/R		16 – 18	R : 8 – 9	R : 136
XII	4/5	12 – 15	Um.: 11 – 14	Um.: 165
U/R			R : 10 – 12	R : 132

Instituțiilor de învățământ cărora li s-a aprobat Modelul I al Planului-cadru pentru învățământul liceal, profil real/umanistic își vor calcula numărul de ore per unitate de învățare și numărul de unități de învățare conform orelor alocate la disciplina de studiu.

Curriculumul Național, ediția 2019, va *asigura continuitatea* implementării politicilor educaționale naționale la nivel de proces, realizând dezvoltarea logică și firească a sistemului de competențe specifice disciplinei Limba și literatura română, în conformitate cu interesele și necesitățile actuale ale elevilor. În vederea asigurării calității curricula și a continuității altor documente curriculare (la nivelul ciclurilor primar, gimnazial și liceal), atenționăm asupra momentelor de noutate.

Subliniem că numărul de ore recomandat per unitate de învățare în clasele a V- a și a VI-a s-a modificat - 18-24 ore și în clasele a X-a și a XI-a - 18-20 ore (profil umanist), precum și 16 -18 ore (profil real), respectiv și numărul de evaluări sumative proiectate este mai mic. Această prevedere este valabilă doar pentru clasele menționate. În celelalte clase distribuția orelor per unitate de învățare a rămas neschimbată.

Fiecare unitate de învățare va include **lecția de sinteză, lecția/ lecțiile de tip atelier** și va finaliza cu **evaluare sumativă**, urmată de **lecția de analiză a probei de evaluare**. Cea din urmă include activități postevaluative diferențiate: lucru asupra greșelilor și partea de reflecție, în care elevul se autoevaluează, punctând elementele care i-au reușit cel mai bine și cele asupra cărora este conștient că urmează să mai lucreze. Lecția de analiză a evaluărilor se înregistrează în catalogul școlar.

În clasele a V-a – a XII-a , fiecare unitate de învățare va include o lecție de tip atelier de scriere, de lectură, de discuție, Tipurile de ateliere vor fi alternate, iar ponderea acestora va fi echilibrată.

Atelierul de lectură, organizat consecvent, în baza selectării operelor artistice suplimentare și în acord comun de către profesor și elev, va deveni o prerogativă importantă în motivarea și gestionarea lecturii pentru dezvoltarea **competențelor de comunicare orală**

¹ Asteriscul este plasat la cifrele care au luat în calcul și numărul de ore săptămânal (6 x3=18; 6x4=24), pentru a facilita procesul de proiectare de lungă durată și a putea monitoriza eficient controlul caietelor de teme individuale

și scrisă. Soluțiile didactice constau în optimizarea instrumentelor de predare pentru a mobiliza resursele interne ale elevului, iar lectura să devină o plăcere. Recomandăm alternarea atelierelor de lectură tradiționale cu *atelierele de lectură online*, în care spectrul de activități poate fi variat grație tehnologiilor digitale. (Anexa 1)

În selectarea cărților pentru lectura suplimentară, cadrul didactic va ține cont de :

- ❖ Lectura cărții se adaptează conform particularităților de vârstă a elevilor (nu doar în privința timpului alocat, ci și a nivelului de înțelegere, gradului de dificultate etc.):
- ❖ Profesorul cuantifică durată estimativă a timpului mediu necesar realizării sarcinii de lectură ca temă pentru acasă: cu număr de pagini dozat săptămânal/ lunar;
- ❖ Cadrul didactic verifică sistematic lectura elevilor și îi încurajează prin oferirea feedback-ului constructiv/pozitiv cu accent permanent pe proces, soluții și nu pe rezultat și consecințe;
- ❖ Cadrul didactic va selecta din Curriculumul la Limba și literatura română o listă, de 3-4 cărți, recomandate suplimentar pentru atelierelor de lectură, în funcție de preferințele elevilor.

De asemenea, pentru fiecare treaptă de școlaritate, în vederea stimulării abordării inter-/ transdisciplinare a procesului educațional, recomandăm realizarea, în cadrul fiecărui semestru, a unui **proiect educațional** la Limba și literatura română și alte discipline școlare, care să fie centrat pe rezolvare de probleme, învățare prin cercetare, lucru în echipă.

În context, atenționăm asupra respectării raportului echilibrat dintre evaluările scrise, evaluările orale și evaluările complexe (probă practică). Raportul recomandat este **3:2:1 (3 probe scrise, 2 probe orale și 1 evaluare complexă)**.

Pentru organizarea eficientă a procesului educațional la disciplină, se recomandă a institui un *caiet pentru probe de evaluare sumative, un caiet de studiu la clasă* în cadrul lecțiilor, *2 caiete pentru teme individuale*, care vor fi schimbate ritmic (recomandabil la o UÎ). Caietele pentru teme individuale se vor verifica la finele UÎ și se va nota un produs, realizat individual.

Structura **portofoliului de învățare** al elevului va fi stabilită de cadrul didactic în cooperare cu elevii. Se vor decide rubricile obligatorii de care se va ține cont la evaluarea de la sfârșitul semestrelor. Un exemplu recomandat pentru clasele care implementează noua curricula ar putea fi cel al structurii corelate sistemului de competențe specifice. Portofoliul de învățare va include produsele elaborate în cadrul lecțiilor de tip atelier, proiecte și materialele dezvoltate în procesul evaluărilor formative.

În anul de studii 2020-2021 activitatea de predare – învățare – evaluare se va realiza în baza:

- proiectării de lungă durată;
- proiectării pe unități de învățare sau proiectării didactice zilnice.

Atenționăm că documentele de proiectare didactică transpun **în mod personalizat** curriculumul disciplinar și sunt elaborate de către cadrul didactic în conformitate cu actele normative în vigoare

PROIECTAREA DE LUNGĂ DURATĂ

În procesul de elaborare a proiectării de lungă durată (PLD), profesorul va respecta reglementările în vigoare, în conformitate cu Curricula 2010 și Curricula 2019, implementate în anul acesta de studiu.

Recomandăm **respectarea unui model personalizat de proiectare** (în funcție de *individualizarea procesului educațional pentru elevii cu CES/ specificul și necesitățile elevilor la clasă*), aprobat la nivel de instituție, comisie metodică, asigurându-se funcționalitatea lui. Fiecare cadru didactic este în drept să elaboreze proiectul de lungă durată în etape, *semestrial*.

Proiectarea de lungă durată se elaborează de către cadrul didactic, se discută în cadrul Comisiei metodice și se aprobă de către directorul instituției de învățământ **până la sfârșitul lunii septembrie**.

Părțile componente ale PLD sunt:

- foaia de titlu;
- proiectul de administrare a disciplinei;
- proiectarea propriu-zisă a unităților de învățare.

Pe **foaia de titlu** se va menționa numărul și data Procesului-verbal al ședinței Comisiei Metodice, semnăturile șefului Comisiei Metodice și a directorului adjunct, și se va aproba de către directorul instituției de învățământ prin semnătură și ștampilă.

Proiectul de administrare a disciplinei se elaborează în conformitate cu cerințele curriculare, documentele de tip reglator și prevederile Ghidului de implementare a curriculumului după cum urmează:

- **I. DATE GENERALE:** perioada vacanțelor; orarul lecțiilor; orarul sunetelor (Anexa 2)
- **II. DATE SPECIFICE DISCIPLINEI :** competențele specifice disciplinei; unități de competențe; asigurarea bibliografică (Anexa 3)
- **III. ADMINISTRAREA DISCIPLINEI:** proiectarea anuală; proiectarea semestrială (Anexa 4)
- **IV. MATRICEA DE EVIDENȚĂ A UNITĂȚILOR DE COMPETENȚĂ** (Anexa 5)
- **V. TEXTE DE MEMORIZARE.** (Anexa 6)

Proiectarea de lungă durată se realizează în conformitate cu prevederile din Ghidurile de implementare a Curriculumului (Anexa 7)

PROIECTAREA PE UNITĂȚI DE ÎNVĂȚARE

Recomandăm proiectarea didactică pe unități de învățare, ca etapă următoare a organizării demersului didactic, care se desfășoară sistematic și continuu, conform numărului de ore programate. La elaborarea lui se va ține cont de Curriculumul la Limba și literatura română, de succesiunea logică a elementelor procesului didactic: identificarea unităților de competență, selectarea conținuturilor, determinarea strategiei didactice și a activităților de învățare, analiza resurselor, stabilirea instrumentelor de evaluare. În calitate de suport va servi

manualul școlar și materiale didactice auxiliare la discreția cadrului didactic. Pentru cadre didactice cu experiență, sugerăm o structurare a proiectului pe unități de învățare cu respectarea cadrului *Evocare – Realizarea sensului – Reflecție – Extindere* (ERRE), etape ale lecției din proiectul zilnic. (Anexa 9)

Proiectarea didactică zilnică e obligatorie pentru profesorii debutanți, cadrele didactice fără grad didactic și recomandabilă pentru cadrele didactice cu gradul didactic doi. Pentru celelalte cadre didactice, demersul zilnic desfășurat al lecției e obligatoriu în cadrul atestării, în cadrul orelor publice, pentru publicare, proiecte-model în portofoliul didactic etc.

LITERATURA UNIVERSALĂ

În vederea implementării cu succes a curricula (2019, 2010) la disciplina literatura universală pentru instituțiile cu predare în limba română și în limba minorităților naționale, *recomandările specificate conform reperelor metodologice din anii precedenți (2017-2020)* sunt valabile, în contextul următoarelor precizări și completări:

- Distribuirea orelor la disciplina literatura universală se va realiza conform prevederilor curriculare, *administrarea disciplinei*, cu diferențele specificate pentru instituțiile cu predare în limba română și în limba minorităților naționale;
- Activitatea de predare-învățare-evaluare se va realiza în baza: *proiectării de lungă durată; proiectării pe unități de învățare/proiectării didactice zilnice;*
- Documentele de proiectare sunt elaborate individualizat de cadru didactic în baza actelor normative și reglatoare, racordate la context: specificul clasei, învățarea la distanță etc.

PROIECTAREA DE LUNGĂ DURATĂ

Profesorul, în elaborarea proiectului de lungă durată, va respecta prevederile curriculumului la disciplina literatura universală 2020, 2010 (rom/rus).

Specificări importante:

- Profesorul elaborează proiectul didactic, care poate fi etapizat, pe semestre sau anual.
- Redactarea documentului de proiectare didactică de lungă durată delimitează trei componente: *foaia de titlu* (se indică: nr. și data Procesului-verbal al ședinței Comisiei metodice, Semnătura șefului Comisiei metodice, directorul adjunct și aprobarea prin semnătură și ștampilă a directorului instituției); *proiectul de administrare a disciplinei* (organizatori grafici în care se indică: numărul de ore pe săptămână; numărul de ore pe an;
- unitățile de învățare; numărul de ore pentru fiecare unitate de învățare; numărul de evaluări și tipul acestora: evaluare inițială (EI), evaluări sumative (ES); auxiliarele/referințe etc.) *proiectul didactic de lungă durată propriu-zis;*
- Model de proiect didactic de lungă durată este propus în *Ghidul de implementare a curriculumului*, (2019) cu specificarea rubricilor de bază. Acest model poate fi dezvoltat în conformitate cu propriile necesități, elaborând alternative viabile și funcționale;

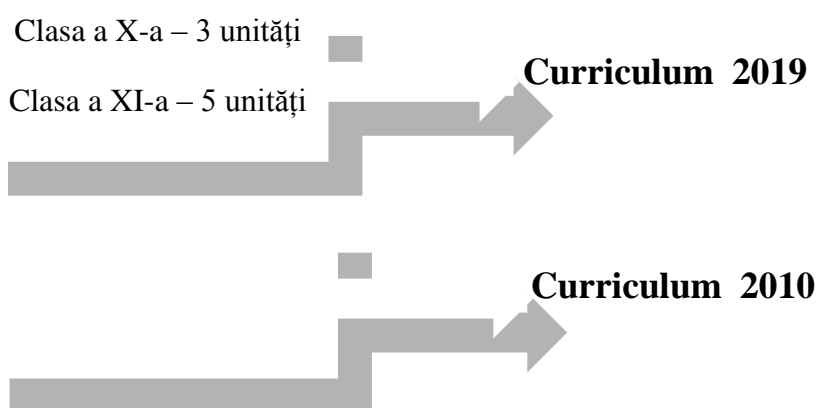
- Proiectul didactic este aprobat la nivel de instituție, comisie metodică, la începutul anului școlar;
- Este recomandabil a se delimita un singur model de proiectare de lungă durată pentru disciplina literatura universală, la nivel de instituție.

PROIECTAREA PE UNITĂȚI DE ÎNVĂȚARE

Proiectarea pe unități de învățare este o secvență de instruire, relativ autonomă, elaborată în baza proiectului de lungă durată, în vederea facilitării activității de învățare.

Specificări importante:

- Elaborarea proiectului pe unitate de învățare este o etapă proiectivă ulterioară redactării proiectului de lungă durată.
- Proiectarea pe unități de învățare se realizează în baza curriculumului la disciplina literatura universală, având în calitate de suport ghidul, manualul școlar și materiale didactice auxiliare disponibile cadrului didactic.
- La redactarea proiectului pe unitate de învățare, cadrul didactic va ține cont de succesiunea logică a elementelor procesului didactic: *identificarea unităților de competența*, selectarea conținuturilor, determinarea strategiei didactice și a activităților de învățare, analiza resurselor, stabilirea instrumentelor de evaluare.
- La proiectarea didactică pe unități de învățare se va respecta cadrul ERRE (*Evocare – Realizarea sensului – Reflecție – Extindere*).
- Delimitarea nr. de unități conform curriculumului sunt reprezentate în schema de mai jos.

Atenție! Numărul de ore alocat unei unități de învățare va include 5-11 ore, în funcție de clasă, instituție cu predare în limba română și în limba minorităților naționale.

În clasa a X-a, cele 3 unități de conținut vor fi distribuite în cadrul a 4 unități de învățare, (câte 2 unități de învățare pe semestru, ca în anul precedent). Unitatea *I. Antichitatea* se va realiza pe durata primului semestru, orele fiind eşalonate în două unități de învățare.

Orele rezervate la discreția cadrelor didactice sunt repartizate în funcție de necesitatea la clasă.

Unitatea de învățare proiectată și realizată la disciplina literatura universală implică respectarea următoarelor rigori:

- include obligatoriu cel puțin o lecție atelier (de lectură, de scriere, de discuții etc.);
- finaliza cu o evaluare sumativă, urmată de o lecție de analiza evaluării;
- asigura conținutul, dar și prin mijloace, tehnici inter-/transdisciplinaritatea.

PROIECTAREA DIDACTICĂ ZILNICĂ

Proiectarea didactică zilnică este mai puțin valorificată în cadrul disciplinei literatura universală din perspectiva numărului de ore, dar și a viabilității demersului didactic, dar este obligatorie pentru profesorii debutanți, cadrele didactice fără grad didactic și recomandabilă pentru cadrele didactice cu gradul didactic doi.

ASPECTE SPECIFICE PRIVIND ORGANIZAREA PROCESULUI EDUCAȚIONAL LA LIMBA ȘI LITERATURA ROMÂNĂ ÎN ANUL DE STUDII 2020-2021

În vederea asigurării calității procesului educațional la Limba și literatura română în anul de studii 2020-2021, cadrele didactice vor elabora și implementa la fiecare clasă **Planul de recapitulare/ recuperare/ consolidare/ sau aprofundare** a conținuturilor curriculare din **perioada martie-mai 2020**, în funcție de realizarea acestora pe perioada învățământului la distanță și de gradul de participare a elevilor. Prin urmare, se recomandă o revizuire a conținuturilor curriculare și o reeșalonare a acestora în timp, astfel încât, să se asigure o continuitate a finalităților educaționale în vederea formării competențelor EL/ELA vizate corespunzător clasei.

Cadrele didactice vor face o analiză a procesului educațional din perioada învățământului la distanță și vor identifica conținuturile curriculare care necesită recapitulare și/sau consolidare, dar și recuperare (după caz). În acest scop, **evaluarea inițială** va fi desfășurată în mod obligatoriu **în toate clasele**, după primele 3-5 lecții de la începutul anului școlar. Evaluarea inițială va include itemi formulați, pe nivele cognitive, cu preponderență la conținuturile curriculare predate în perioada 11 martie - 31 mai a anului de studii 2019-2020, în contextul epidemiologic de COVID-19.

În baza rezultatelor elevilor, reieșind din evaluarea inițială, cadrele didactice vor elabora **Planul de recuperare/ de recapitulare/ sau de consolidare** a materiei de studiu, astfel încât să se asigure acoperirea tuturor „rezervelor” identificate în cunoștințele elevilor.

Planul individual pe clasă va fi elaborat de fiecare cadru didactic, fiind **inclus** în **proiectarea de lungă durată**, cu indicarea conținuturilor **de recapitulare/ sau de consolidare**, în rubrica Observații/Mențiuni (Anexa 7) sau **separat** pentru conținuturile **de recuperare** (Anexa 8), a căror elevii are au fost lipsă procesului educațional la distanță.

Totodată va fi pus în discuție în cadrul Comisiei metodice și prezentat spre aprobare administrației instituției în cadrul proiectului de lungă durată. Sugerăm recapitularea/ recuperarea/ consolidarea/ sau aprofundarea **să se facă în cadrul orelor**, stabilită individual, în funcție de clasă și încadrarea elevilor în procesul educațional online.

Rezultatele evaluării inițiale și Planul individual vor determina implicit proiectarea demersului didactic pentru studierea materiei noi. Prin urmare, cadrele didactice pot comasa unele conținuturi pentru a se încadra în numărul de ore conform Planului-cadru.

În condițiile specifice de organizare a procesului educațional în anul de studii 2020-2021, conceptul demersului didactic se va axa pe următoarele prevederi:

1. strategia didactică va fi orientată, în mod deosebit, pe **dezvoltarea competențelor orale**, care au avut de suferit în perioada pandemică, antrenându-se preponderent activitățile de predare – învățare – evaluare a conținuturilor noi și instruirea autonomă de către elev;
2. se va elabora un *plan individual de recuperare/ recapitulare/ de consolidare* pentru elevii care au fost în afara învățământului la distanță, din lipsa tehnologiilor digitale;
3. cadrul didactic va plasa accentul de pe predare pe actul de învățare, de pe învățarea față în față pe învățarea individuală/ de sine stătătoare;
4. dirijarea procesului educațional se va realiza **individualizat și diferențiat**, ținându-se cont de specificul clasei, de vârsta și nivelul de pregătire al elevilor, dar și de stilurile de învățare ale acestora;
5. procesul de predare–învățare–evaluare va asigura caracterul formativ al învățării prin aplicarea atât a strategiilor tradiționale didactice, cât și a platformelor și instrumentelor digitale.

Cadrul didactic va organiza lecția în funcție de modelul de învățământ, ales de instituție pentru anul de studii 2020-2021, adaptând conținuturile curriculare la limba și literatura română, strategiile didactice și cadrul de predare ERRE la condițiile de desfășurare a demersului educațional din instituție, precum și la necesitățile elevului.

LITERATURA UNIVERSALĂ

În vederea asigurării calității procesului educațional la disciplina literatura universală, în anul de studii 2020-2021, recomandăm cadrelor didactice (la necesitate) includerea activităților de consolidare/aprofundare/recuperare a conținuturilor din perioada martie-mai, 2020, pentru clasele a XI/a și a XII și inițierea program individual.

Atenție! Disciplina literatura universală se proiectează și se organizează procesul de predare-învățare-evaluare la clasă în baza Curriculumului la disciplină cu specificări individuale pentru clasă, ținând cont de:

- posibilitățile reale ale subiecților de acces la resurse, instrumente etc. (textele selectate pentru studiu în varianta hârtie/variantă electronică, conectare la internet, computer etc.);
- asigurarea formării competențelor la disciplină prin recuperări tematice din anul precedent (perioada de trecere la procesul educațional la distanță pentru clasele a XI și a XII, după necesitate) care poate fi la nivel de clasă, dar și individual (pentru cazuri individuale în care elevul nu a avut acces), recomandabil din contul orelor la *discreția profesorului*,
- inițierea programului individual de la 1 septembrie, cu specificări personalizate în proiectarea didactică;

- posibilitatea asigurării, în caz de necesitate, a procesului educațional la distanță a disciplinei școlare.

EVALUAREA ȘI NOTAREA REZULTATELOR ÎNVĂȚĂRII

Evaluarea este o componentă esențială a procesului educațional, prin care se stabilește nivelul de competență al elevilor și care permite actanților să organizeze eficient timpul pentru predare – învățare.

În anul de studii 2020–2021, **evaluările inițiale** se vor efectua, în mod obligatoriu, la toate clasele, cu scop de diagnosticare a rezultatelor elevilor pe parcursul anului de studiu 2019-2020 (inclusiv perioada instruirii la distanță) și pentru a identifica soluțiile de recuperare/ consolidare/ aprofundare a conținuturilor curriculare în dezvoltarea competențelor specifice la disciplină. Evaluarea inițială se va realiza, după primele 3-5 lecții, de la începutul anului școlar.

Atenție! Rezultatele obținute la evaluarea inițială **nu se înregistrează** în catalogul școlar, dar servesc drept repere pentru măsurarea progresului elevilor și proiectarea demersului educațional.

Evaluarea formativă îl ajută pe elev și pe profesor să gestioneze procesul de formare-dezvoltare a competențelor/unităților de competență și să vectorizeze efortul de învățare. Concomitent, ea trebuie să aibă rolul de responsabilizare, catalizare și motivare a elevului, pentru a obține performanțe și pentru a exclude rebutul școlar.

Pe parcursul unității de învățare, se recomandă realizarea a **1-2 evaluări formative prin notare** (în baza produselor de învățare), asigurându-se un interval de timp 10-15 minute din cadrul lecției.

Atenție! Tipul acesta de evaluare nu se înscrie, în registrul școlar, cu titlu separat. În cazul în care evaluarea formativă a întrunit condițiile pentru notare (a conținut un răspuns complet, este produs educațional evaluabil, a demonstrat un grad de complexitate sporit etc.), se va face remarca „Evaluare formativă” la rubrica „Note” din registrul școlar. Aceste evaluări vor urmări formarea și dezvoltarea unităților de competențe și competențelor specifice preconizate în cadrul probei de evaluare sumativă.

Notă ! Cadrele didactice nu vor confunda *evaluarea formativă prin notare (în baza unui produs de învățare)* cu *evaluarea formativă* ca parte intrinsecă a lecției de predare-învățare - evaluare la limba și literatura română, cea care oferă posibilitatea intervenției imediate și permite aplicarea în timp optim a unor măsuri corective întru modificarea / sporirea rezultatelor elevilor.

Amintim că *produsul de învățare* (simplu/complex) reprezintă un rezultat al unui proces proiectat de către cadrul didactic, pentru a fi realizat de către elev și măsurat, apreciat de către profesor, elevul însuși, colegii și, eventual, părinții, în baza unor criterii bine conturate. Curriculumul la Limba și literatura română și Ghidul oferă o varietate de produse școlare.

Evaluarea sumativă este efectuată la finele fiecărei unități de învățare/semestru, având funcția de a stabili, prin notă, în ce măsură elevii au atins rezultatele preconizate ale învățării și au dobândit competențele necesare, în baza conținuturilor realizate.

La aplicarea evaluării sumative cadrele didactice sunt responsabile de elaborarea instrumentelor de evaluare:

- *matricea de specificație* (pentru evaluările în baza testelor docimologice, ex. teze semestriale);
- *conținutul probei de evaluare*;
- *baremul de corectare*;
- *schema de convertire a punctajului în note*.

Evaluarea sumativă se indică în registrul școlar prin specificare concretă a **tipului și a formei de evaluare** (de ex.: Evaluare sumativă orală. Discurs/prezentare).

Leția de analiză a evaluării va fi realizată în termen de 5 lecții după data evaluării propriu-zise sau la lecția următoare, cu înregistrarea ei în caietul de studiu al elevului sau, nemijlocit, în caietul pentru probe de evaluare.

În clasele de liceu, la care sunt administrate teze semestriale, **nu se permite** desfășurarea evaluărilor sumative, pentru a evita suprasolicitarea elevilor.

În cadrul evaluării scrise sau orale, **20%** din punctajul maxim acordat va fi rezervat pentru corectitudinea textului scris și cultura comunicării.

Noua ediție curriculară pune accent pe diversificarea procesului de evaluare. Pe parcursul fiecărui semestru se vor desfășura *evaluări scrise* (teste complexe, compuneri de diferit tip, dictări, dictări cu sarcini, rezumatul de text, eseul etc.), *evaluări orale* (povestirea, dialogul și monologul tematic, discursul, interviul etc.) și *evaluări practice* (postere, colaje, reviste, proiecte etc.). Evaluarea practică are un caracter integrativ (presupune valorificarea competenței de comunicare orală și/sau scrisă la etapa de elaborare și/sau prezentare), precum și transdisciplinar (implică utilizarea de către elevi a competențelor formate în cadrul altor discipline școlare (Informatică, Artă plastică, Muzică, Educație tehnologică etc.).

În clasele a V-a - a XII-a, elevul va acumula notele după cum urmează :

- ✚ la evaluările sumative (în funcție de numărul UÎ studiate la clasă), cu excepția clasei a V-a în perioada *septembrie-octombrie 2020* ;
- ✚ la evaluări formative prin notare (1-2 note per UÎ);
- ✚ la prezentarea Portofoliului elevului la sfârșitul semestrelor, în cadrul evaluării (2 note anual);
- ✚ la produse școlare elaborate acasă în caietele de teme individuale (o notă per UÎ);
- ✚ la realizarea proiectelor (1-2 note per an).

(Proiectele pot întruni un volum de sarcini/ itemi cu diferite niveluri de complexitate și chiar arii de activitate mai vaste. De aceea numărul de note acordate pentru un proiect educațional trebuie să corespundă specificului de realizare, cantității și calității efortului depus de elev).

De remarcat că în cadrul lecțiilor *nu se vor acorda note pentru răspunsurile sporadice*, care nu constituie temei pentru notare, rolul acestora fiind ghidarea elevului spre succes.

Important! Numărul de note acordate elevului pe parcursul unui semestru trebuie să fie, cel puțin, egal cu numărul de ore prevăzut de Planul-cadru, dar nu mai mic decât două. La acordarea notei, cadrele didactice vor respecta **principiul confidențialității**.

Atenție! Nu se acordă note (aplicabil la toate clasele) pentru:

- comportamentul elevilor la lecție;
- nerealizarea temei pentru acasă;
- lipsa caietului, manualului, ustensilelor, agendei elevului la lecție;
- absența de la ore, inclusiv în cazul absenței de la evaluări.

LITERATURA UNIVERSALĂ

La literatura universală, conform prevederilor normative se vor aplica următoarele tipuri de evaluări:

- ✓ Evaluarea inițială (EI);
- ✓ Evaluarea formativă (EF);
- ✓ Evaluarea sumativă (ES),

Evaluarea inițială are funcția prognostică și funcția diagnostică și poate fi organizată în formă scrisă/orală. În urma evaluării inițiale se va stabili nivelul de pregătire al elevilor la începutul demersului educațional și se vor determina modalitățile de desfășurare al acestuia.

Atenție! Rezultatele obținute la evaluarea inițială **nu se înregistrează** în catalogul școlar, dar servesc drept repere pentru măsurarea progresului elevilor și proiectarea demersului educațional.

Important! În contextul situației epidemiologice din țară, se recomandă desfășurarea **evaluării inițiale** la literatura universală după îndeplinirea planului de consolidare/aprofundare/recuperare din perioada martie-mai 2020 **în clasele a XI-XII**, cu excepție clasele a X-a.

Evaluarea formativă - parte componentă a procesului de formare/dezvoltare a competențelor, asigurând un feedback continuu și imediat cu referință la progresul școlar. Acest tip de evaluare este specificat doar în proiectarea pe unități de învățare/proiectarea didactică zilnică și se realizează pe parcursul unei lecții/unități.

Evaluarea sumativă se va proiecta **la finele fiecărei unități de învățare**, cu specificarea produsului. Ponderea evaluărilor sumative la literatura universală, în dependență de tipul produsului furnizat de elevi, va respecta principiul 2:1:1. Se va realiza 2 evaluări scrise, una orală și una complexă (pentru clasele a X-a). și respectiv, același principiu al proporțiilor va fi respectat și în celelalte clase (XI-XII) în dependență de numărul evaluărilor.

PERIOADA DE ADAPTARE A ELEVILOR DIN CLASA A V-A

Trecerea de la învățământul primar la cel gimnazial reprezintă o schimbare semnificativă, iar adaptarea elevilor va solicita un efort susținut din partea tuturor actanților

educaționali. În vederea asigurării implementării calitative a curriculumului și a creării unui mediu de învățare prietenos elevilor, profesorii își vor asuma conștient misiunea facilitării procesului de adaptare pentru elevi, formați în conformitate cu prevederile *Metodologiei de evaluare criterială prin descriptori* (MECD)

În scopul eficientizării procesului de adaptare a elevilor clasei a V-a la un sistem de evaluare nou pentru ei, în perioada *septembrie-octombrie 2020* :

- a) activitatea elevilor și rezultatele școlare vor fi evaluate **fără aprecierea cu note**, utilizând criterii, descriptori, calificative;
- b) cadrele didactice vor înscrie activitatea elevilor și rezultatele școlare ale acestora doar în agenda elevilor, caietele pentru tema de acasă, caietul pentru proba de evaluare, platformele educaționale digitale, utilizate în comunicarea cu elevii/ părinții etc., **cu excepția registrului școlar**.
- c) cadrele didactice vor explica elevilor corelarea descriptor - notă, astfel pregătind elevii pentru înțelegerea semnificației notelor;
- d) cadrele didactice vor informa părinții despre specificul sistemului de evaluare nou pentru elevii din clasa a V-a și despre importanța implicării familiei în perioada de tranziție;
- e) cadrele didactice vor ține cont de Instrucțiunea managementului temelor de acasă.

Ulterior, în perioada *noiembrie-decembrie 2020* și până la sfârșitul anului de studiu, cadrele didactice vor acorda note, înregistrându-le în catalogul școlar, conform prevederilor stipulate pentru toate clasele.

Cadrele didactice în procesul de proiectare și realizare a evaluării elevilor în vederea adaptării acestora la sistemul de evaluare și notare aplicat în ciclul gimnazial vor acționa în conformitate cu prevederile pct. 45, 46 din *Regulamentul privind evaluarea și notarea rezultatelor învățării, promovarea și absolvirea în învățământul primar și secundar* (aprobat prin ordinul MECC nr. 70 din 30.01.2020).

Elevii, care au demonstrat **rezultate insuficiente** la evaluarea sumativă sau cei care **au absentat**, vor realiza repetat o altă probă, cu același grad de dificultate. În ambele cazuri, cadrul didactic va stabili termenii de susținere a evaluării sumative de comun acord cu elevul. În scopul asigurării unui rezultat pozitiv, profesorul elaborează un plan de recuperare și monitorizează realizarea acestuia de către elev. În funcție de context, se stabilește ziua susținerii probei, care va coincide cu ziua în care elevii au lecție conform orarului. Aceasta va avea loc după finalizarea lecțiilor, la ora agreată de profesor cu elevul/ elevii care au absentat și/ sau cei care au urmat planul de recuperare. Nota de la evaluarea repetată va fi înregistrată în ziua susținerii probei, cu specificarea de rigoare în **rubrica „Note”** din catalogul școlar. Rezultatele evaluării vor respecta principiul confidențialității, fiind comunicate elevului și părintelui. Totodată, **în primul semestru**, recomandăm a nu acorda note de la „1” la „4” pentru temele (inclusiv cele complexe) de acasă .

În clasa a V-a, după realizarea evaluării sumative, profesorul va desfășura, în mod obligatoriu, lecția de analiză a evaluării, care va include două aspecte importante:

- analiza rezultatelor, exerciții de remediere a erorilor, activități diferențiate;

- autoevaluarea reflexivă care stimulează învățarea conștientă, autonomă și centrată spre succesul elevului.

Important! În ciclul gimnazial, în clasa a V-a, în *primele două săptămâni* de studiu nu se vor da teme pentru acasă.

MANAGEMENTUL ÎNVĂȚĂMÂNTULUI LA DISTANȚĂ

Învățământul la distanță reprezintă astăzi un imperativ al timpului și un catalizator al schimbărilor în comunitatea educațională în domeniul reglementării și implementării politicilor educaționale pe vectorul calității, relevanței, persuasiunii și a finalităților valorice, inclusiv în perioadele de criză a sistemelor educaționale. Noua cultură pedagogică a școlii la distanță, axată pe accesul liber la surse și resurse de învățare, va continua/dezvolta și optimiza esențial procesul educațional la limba și literatura română din perspectiva corelării metodologice a **instruirii tradiționale cu instruirea la distanță**. Eficientizarea ei este determinată de dezvoltarea și menținerea unui parteneriat durabil dintre *școală și familie*, a unei relații bazate pe respect reciproc cu fiecare dintre cei implicați în acest proces.

Organizarea și desfășurarea procesului educațional se va baza pe utilizarea mijloacelor instruirii asistate de calculator și metodelor de instruire la distanță, cadrele didactice asigurând respectarea cerințelor privind protecția datelor cu caracter personal, siguranța în mediul online și protecția sănătății în timpul lucrului cu echipamente digitale.

Interacțiunea cu elevii poate fi realizată în mod **sincron sau asincron**. Fiecare cadru didactic (după caz, de comun acord cu instituția în care activează) își va alege modalitatea de organizare a interacțiunii la distanță cu elevii în procesul educațional.

Atenție ! Cadrele didactice vor acorda atenție sporită *activităților sincrone*, timp de 15-20 de minute, unde predarea-învățarea și evaluarea va avea loc într-o comunicare și feed-back viu cu elevii. Restul activităților se pot petrece în mod asincron, elevul va lucra individual asupra anumitor sarcini și va transmite profesorului produsul, utilizând diverse platforme și instrumente web. Nu se dau sarcini suplimentare! Sarcinile propuse de către profesor trebuie să fie clare, măsurabile și accesibile. La elaborarea acestora, profesorul va ține cont de modalitatea realizării unui feed-back constructiv.

Recomandăm cadrelor didactice să combine, în funcție de vârstă, clasă și nivel de competențe, activități de predare sincron cu activități de predare asincron, activități ghidate, de lucru independent, lucru individual și în grup, utilizând o varietate de metode și tehnici de predare interactivă (să vizioneze/ audieze materiale video/ audio, să elaboreze conținuturi digitale: ex. postere, colaje digitale, hărți conceptuale online, reviste, etc.).

În organizarea procesului educațional la distanță, cadrul didactic va ține cont de reglementările *Metodologiei privind continuarea la distanță a procesului educațional în condiții de carantină, pentru instituțiile de învățământ primar, gimnazial și liceal*:

- Cadrele didactice stabilesc, la propria decizie, căile de comunicare la distanță cu elevii în procesul educațional: Viber, Messenger, E-mail, Google Classroom, Grupe de facebook, Aplicația ZOOM, Google Forms, Survey Monkey, Kahoot, ProProfs, Hot Potatoes, Quizalize, Triventy, Quizizz etc.

- Materialele didactice utilizate în învățământul la distanță se bazează pe manualele școlare aprobate de MECC, care pot fi utilizate în format digital în cadrul activităților de predare-învățare-evaluare online. Se folosesc ghiduri, resurse informaționale digitale, sisteme automatizate de testare și alte materiale specifice care pot fi difuzate prin intermediul platformelor online de partajare și lucru în grup (rețele de socializare (Facebook, Instagram etc.), bloguri, Viber, Google Drive).
- Materialele didactice trebuie să fie accesibile pe diferite periferice (calculator, tabletă, telefon mobil etc.), dar și prin utilizarea diverselor aplicații acceptate de instituția de învățământ.
- Elevul primește sarcini de învățare independente în contextul lecțiilor. Nu se dau sarcini suplimentare. Se respectă *Instrucțiunea privind reglementarea managementului temelor pentru acasă în învățământul primar, gimnazial și liceal*, aprobată prin Ordinul MECC nr. 1249 din 22.08.2018.
- Evaluarea rezultatelor școlare se realizează în conformitate cu *Regulamentul privind evaluarea și notarea rezultatelor școlare, promovarea și absolvirea în învățământul primar și secundar*, aprobat prin Ordinul MECC nr. 70 din 30.01.2020.
- În cazul în care elevul nu poate participa nemijlocit în activitatea sincron/ asincron, cadrul didactic ia suplimentar legătura cu elevul sau cu dirigintele/ părintele/ reprezentantul legal al copilului și oferă sarcini de învățare în mod individual, fără a-i considera absența.
- Este necesar să se promoveze cultura organizării învățării în condiții de casă prin autoorganizare și autodisciplină, strategii de metacogniție (de autoevaluare și automotivare).

Cadrul didactic va proiecta demersul educațional la distanță din perspectiva teoriei curriculare:

- elaborează/ adaptează/ selectează resurse informaționale digitale/ suporturi didactice pentru lecțiile la distanță: conform proiectului de lungă durată curent (aprobat la începutul anului școlar); pe baza manualelor școlare aprobate de MECC; ținând cont de specificul resurselor umane și materiale;
- scenarizează/ proiectează activitățile din cadrul lecțiilor la distanță: nu elaborează proiecte didactice de scurtă durată propriu-zise, dar asigură succesiunea secvențelor instructionale specifice și dozarea timpului în lecția la distanță;
- elaborează/ adaptează/ selectează instrumente de evaluare aplicabile la distanță în situația concretă: în conformitate cu proiectul didactic de lungă durată; respectând rigorile cadrului curricular al disciplinei, regulamentelor și metodologiilor aprobate de MECC.

În proiectarea demersului educațional, cadrul didactic va utiliza o gamă largă de aplicații, resurse educaționale deschise, medii virtuale de învățare, precum și diferite instrumente oferite de Web 2.0, cu scopul de a realiza managementul conținutului învățării în diverse contexte și de a oferi metode inovatoare în procesul de predare-învățare (Anexa nr 10).

TEMA PENTRU ACASĂ

Aspectele esențiale privind temele pentru acasă vor fi reglementate în conformitate cu prevederile *Instrucțiunii privind managementul temelor pentru acasă în învățământul primar, gimnazial și liceal* (ordinul Ministerul Educației, Culturii și Cercetării nr. 1249 din 22.08.2018).

În procesul educațional se va ține cont de unele recomandări metodico-didactice extrase din acest document :

- Temele pentru acasă sunt fixate în catalogul școlar la rubrica Sarcini de învățare de către profesor.
- Specificul temelor pentru acasă, pe parcursul unității de învățare, este centrat pe sarcini de aplicare și analiză. La sfârșitul unității de învățare și înaintea probelor de evaluare sumative se vor propune teme pentru acasă cu caracter de sinteză și integrare.
- În perioada de vacanță, după probele de evaluare sumativă și în zilele de activități transdisciplinare, *nu se vor da teme pentru acasă*.
- Nu se admite utilizarea temelor pentru acasă ca *instrument de pedeapsă*: teme cu volum mare și grad înalt de complexitate, exerciții repetitive, teme necunoscute și neexersate în clasă.
- Temele pentru acasă se vor da doar în baza conținuturilor care au fost studiate la clasă și nu implică studiu individual suplimentar din partea elevului.
- Evaluarea temei pentru acasă se va realiza, de regulă, la fiecare lecție, aproximativ timp de 10 minute. 5.
- *Nu se vor acorda note insuficiente*, dacă elevul nu a realizat corect sau integral tema pentru acasă.
- Se evaluează prin notă temele constituite din *sarcini complexe*, cu un grad sporit de dificultate, realizate, de regulă, de lungă durată (proiecte, lucrări practice/ de investigație etc).
- Se interzice impunerea elevului de a realiza teme pentru acasă din suporturi didactice de alternativă, dacă elevul nu are acces gratuit la aceste surse.
- Temele pentru acasă vor fi realizate în formă: - *scrisă* (exerciții de cunoaștere, aplicare, sinteză, compuneri de tip narațiune, descriere, dialog, rezumat de text, eseu, text argumentativ etc.) - se realizează sistematic; - *orală* (lectura imaginii, rezumat de text, alocuțiune, prezentare de carte/film etc.) - se realizează sistemic; - *practică* (machete, infografice, produse digitale, proiecte, fișe la portofoliul elevului etc) - se realizează ocazional.

Fiecare cadru didactic va verifica caietele elevilor cu tema pentru acasă cel puțin o dată în cadrul unității de învățare și va evalua prin notă doar produsul de învățare. Totodată, el monitorizează ritmicitatea realizării de către elev a celorlalte teme pentru acasă, îl atenționează asupra greșelilor (de exemplu, asupra unor anumite ortograme), fără a-l nota în mod obligatoriu pentru fiecare temă.

ASIGURAREA CU MANUALE RECOMANDATE

În anul de studii 2020-2021 se vor utiliza manualele în vigoare aprobate de Ministerul Educației, Culturii și Cercetării, iar pentru clasele în care se implementează noile curricula se vor realiza adaptările necesare, vor fi utilizate alte suporturi, resurse educaționale libere. Pentru ciclul liceal recomandăm utilizarea manualelor digitale, disponibile pe <http://literaturaromana.md/>.

CLASA	TITLUL	ANUL	AUTORI	EDITURA
5	Limba și literatura română	2015	A. Crișan, S. Dobra, F. Sămihăian, V. Bolocan, V. Goraș-Postică	Știința
6	Limba și literatura română	2020	A. GramaTomiță , L. State, L. Nicolaescu-Onofrei D. Onofrei	Cartier
7	Limba și literatura română	2012	T. Cartaleanu, M. Ciobanu O. Cosovan	Știința
8	Limba și literatura română	2019	T. Cartaleanu, M. Ciobanu O. Cosovan	Știința
9	Limba și literatura română	2016	T. Cartaleanu, M. Ciobanu, O. Cosovan	Știința
10	Limba și literatura română	2012	T. Cristei, T. Cartaleanu, O. Cosovan, A. Ghicov	Cartdidact
11	Literatura universală	2012	S. Pavlicenco	Litera
12	Limba și literatura română	2014	T. Cristei, T. Cartaleanu, O. Cosovan, A. Ghicov	Cartdidact
13	Literatura universală	2020	I.Pilchin, M.Pilchin, N.Grîu-Roșior	Cartdidact
14	Limba și literatura română	2015	T. Cristei, T. Cartaleanu O. Cosovan,	Cartdidact

			A. Ghicov	
14	Literatura universală	2012	I. Pilchin, M. Pilchin, N. Grîu-Roșior	Prut Internațional

Totodată, atenționăm cadrele didactice asupra faptului că este interzisă impunerea părinților de a procura manuale de alternativă sub pretextul implementării noii curricula.

RESURSE DIGITALE

În demersul educațional drept resurse de învățare vor servi manualul și materialele didactice tradiționale, care pot fi extinse cu un set de *resurse informaționale digitale*. Profesorul care folosește un asemenea model de instruire trebuie să dispună de o gamă întreagă de resurse, dintre care să le poată propune pe cele care se potrivesc cel mai mult personalității elevului care va învăța independent. Suplimentar, în momentele critice de învățare, elevul care studiază independent poate să apeleze la profesor pentru depășirea dificultăților.

Manuale digitale:

- Manual digital alternativ la Limba și Literatura Română, cl. X, XI, XII
<http://literaturaromana.md/>
- Manuale școlare format PDF <http://ctice.gov.md/manuale-scolare/>

Biblioteci digitale:

- Moldavica – Biblioteca Nationala Digitala a Moldovei
<http://www.moldavica.bnrm.md/>
- Biblioteca virtuală IȘE <http://ise.md/biblioteca-virtuala/>
- Biblioteca Națională <http://bnrm.md/web/>
- Biblioteca Pro Didactica online <http://prodidactica.md/biblioteca-pro-didactica-online/>
- Resurse educaționale deschise naționale și internaționale:
<http://red.prodidactica.md/resurse-red/red-nationale/>,
<http://red.prodidactica.md/resurse-red/red-internationale/>
- Revista Didactica Pro..... <http://www.prodidactica.md/revista/>
- Biblioteca Digitala Globala <https://www.wdl.org/en/>

Baze de date online:

- Biblioteca Națională a Republicii Moldova <http://www.bnrm.md/index.php/resurse-informationale/baze-de-date>

Materiale pentru învățarea interactivă (multimedia):

- Agenția Națională pentru Curriculum și Evaluare, Teste pentru pregătirea către examenele de absolvire a clasei a IX-a și a examenelor de bacalaureat
<http://aee.edu.md/clasa-sesiunea-examen/clasa-9> , <http://aee.edu.md/clasa-sesiunea-examen/clasa-12>
- Resurse. Clasa viitorului. <https://www.clasaviitorului.md/categorie/resurse/>
- Blogul „Colecție de Artă și Hărți” al Bibliotecii Naționale
<https://arteplasticeharti.wordpress.com/>
- Blogul AUDIOVIDEOTECA al Bibliotecii Naționale
<https://audiovideoteca.wordpress.com/>
- Lecții AeL (România) <http://advancedelearning.com/index.php/articles/c4140>
- Lecții online: educație online : chisinauedu.md

Alte resurse utile pot fi găsite la:

- AISE. Platforme educaționale online <http://alem.aice.md/resources/conferinta-platforme-educationale-online/>
  - CTICE. Soft-uri recomandate <http://ctice.gov.md/softuri-recomandate/>
- Teste interactive: EduScoala (Romania) <https://eduscoala.ro/teste-interactive>*

Pentru operaționalizarea acestor resurse se vor utiliza platforme și instrumente digitale: Viber, Messenger, E-mail, Google Classroom, Grupe de facebook, Aplicația ZOOM, Google Forms, Survey Monkey, Kahoot, ProProfs, Hot Potatoes, Quizalize, Triventy, Quizizz etc.

ASIGURAREA CONDIȚIILOR DE ACCES

În vederea reintegrării rapide și eficiente, o atenție sporită va fi acordată **copiilor din diasporă**, reîntorși de peste hotare. Formarea competențelor de comunicare în limba română este prima condiție care asigură integrarea copilului, de aceea profesorii vor manifesta o atitudine responsabilă. În acest caz, instituția nu va condiționa instituționalizarea copilului și nu va tergiversa procesul de înmatriculare a elevului. Profesorul de limba și literatura română, în urma evaluării inițiale (orale și scrise), va stabili competența lingvistică a elevului, după care va elabora și va implementa un **plan individual de studiere** a conținuturilor curriculare conform Planul-cadru pentru învățământul primar, gimnazial și liceal anul de studii 2020 – 2021 (aprobat prin ordinul nr. 396 din 2020). Totodată va fi pus în discuție în cadrul Comisiei metodice și prezentat spre aprobare administrației instituției, iar șeful Comisiei metodice Limba și literatura română va monitoriza procesul de realizare a planului individual de studiere a conținuturilor curriculare.

Daniela TÎRSÎNĂ, *consultant principal, Direcția învățământ general, Ministerul Educației, Culturii și Cercetării, grad didactic superior*

Natalia BULAT, *profesor de limba și literatura română, grad didactic superior, LT Gheorghe Asachi, mun. Chișinău*

Ion CONDREA, *profesor de limba și literatura română, grad didactic superior, LT Inculeț, s. Vorniceni, r-ul Strășeni*

Svetlana NASTAS, *profesor de literatura universală, grad didactic superior, IȘE, Liceul de Creativitate și Inventică „Prometeu-Prim”, mun. Chișinău*

ANEXE

ATELIER DE LECTURĂ ON-LINE

Anexa nr.1

Autor: Mariana Marin

ACTIVITĂȚI	DESCRIERE
Blogul profesorului care citește	Profesorul poate scrie pe blogul personal secvențe din cartea citită, reflecții și invitații la lectură. Să analizăm ce înseamnă modelul profesorului-cititor. Tentația poate începe cu câteva zile înainte de recomandarea propriu-zisă. Profesorul va citi din această carte în mod vizibil, în pauză. Așa ca să vadă elevii că profesorul citește. Ar putea să le citească (tot în pauze) un fragment din carte. Ar putea să-i provoace pe elevi: Cum credeți cine este <i>Madona bălții</i> ? Aceste situații ne descriu un demers în care elevul va intra motivat în universul cărții. Tonul prietenos al profesorului este foarte important și se poate manifesta prin meditații cu elevii vizavi de un fragment pe care l-a citit recent, se poate întreba în legătură cu o dilemă apărută, poate cere o opinie de la elevi. Concluzia la acest moment este că elevul trebuie să vadă în profesor un model de cititor. Trecerea către zona virtuală se poate face cu provocări de genul <i>Intrați pe blog să vedeți impresiile despre această carte</i> .
Blogul cărților preferate de clasa noastră	Este o altă aventură a lecturii și va porni din calea preferințelor de lectură, fiecare elev având acces la postările pe blog. Se vor lista cărțile citite, preferate. Pentru didactica lecturii, libertatea este o condiție a dezvoltării în motivația intrinsecă. Așadar plecând de la aceste gânduri, vom înțelege că în educația literar-artistică, libertatea este o condiție, or, constrângerile creează blocaje și obstacole. Cititorul trebuie să aibă opțiunea. El poate și trebuie să aleagă. Opțiunile pot fi diferite: a autorului, a temei, a editurii..
Clubul de lectură on-line	O întâlnire pe site-ul care propune cărți în format on-line. Gata de citit! Profesorul poate recomanda lectura anumitor cărți pentru elevii care au posibilitate să citească on-line, pe tablete sau la computer. Deși majoritatea constată că răsfoirea cărții tipărite este un farmec aparte în lectură, imposibilitatea de a avea orice carte în biblioteca personală poate soluționa problema dată. Elevii vor citi cărți recomandate deja. Vor citi comentariile altor participanți la clubul de lectură și vor putea alege o carte pe potrivă. Astăzi editurile bune și-au dezvoltat siteurile cu cărți gata de descărcat. De exemplu: http://www.polirom.ro/biblioteca-online/listare(01,data_introducere,DESC).html ; http://www.liternet.ro/ , http://adf.ly/8103694/banner/http://clublectura.ro/ Se pot intensifica cluburile de lectură chiar și pe facebook, de exemplu. Se va crea un grup de discuții în rețeaua de socializare facebook, cu titlul, de exemplu: Citește și tu! Elevii vor posta mici texte de publicitate a cărții pe care o citesc. https://www.facebook.com/groups/183630703212/ , https://www.facebook.com/clublectura.ro . Pentru a evita lecturi de tip kitch, profesorul va face pe blogul său o listă de site-uri bune pentru lectură.
Hangouts-ul lecturii sau Skype-ul de la ora 19.00	<i>Hangouts</i> este o aplicație de la google, care permite apeluri video gratuite, pe baza contului din gmail. Abordată în folosul lecturii, întâlnirile video vor facilita citirea unor fragmente preferate din cărțile ce se citesc la zi. Profesorul poate fixa întâlniri on-line cu elevii la o anumită oră, spre seară de exemplu. Vor avea o discuție generată de întrebarea convenită la lecție, de ex: De ce aș trăi în lumea personajului cărții? Fiecare elev va ieși în direct și va răspunde la întrebarea propusă pe baza cărții pe care o citește. Activitatea poate dura 30 de minute, ca să nu se facă abuz de timp liber al elevilor, dar și pentru a fi eficienți. Pot avea loc și intervenții de dezbateră, dar foarte bine moderate de profesor ca să se folosească timpul în mod adecvat. De asemenea, se poate recurge la o oră de lectură serală: fiecare elev participant la hangouts va alege un fragment emoționant, vesel, optimist și îl va citi colegilor săi. Pot urma discuții de prezumție a cărții pe care o citește colegul. Este distractiv, dar cel mai important - eficient. Skype-ul poate fi folosit asemănător hangouts-ului.
Calendarul de lectură și atitudine google docs on-line	Este o aplicație pe baza căreia putem deschide un document cu acces de redactare, intitulat <i>Calendarul de lectură și atitudine</i> , având ca instrument de lucru cartea, computerul și accesul la internet. La acest produs vom explicita câteva momente. <i>Calendarul de lectură și atitudine</i> este un instrument-barometru care orientează cititorul spre o activitate creativă și sistematică în

legătură cu lectura pe care o realizează. Materialul didactic, structurat în 20-25 de rubrici indică numărul de zile calendaristice școlare. Poate avea format mare (A1), de tip poster și atârnat pe peretele sălii de clasă. În condițiile unui atelier de lectură on-line, acesta poate fi inserat într-un program de comunicare live, on-line, de exemplu prin aplicația *Google Docs*, utilizând contul de email g-mail.

Pentru a folosi aplicația dată e necesar să avem un cont în g-mail. Aici detalii:

<http://www.ultranetworks.ro/solutii-it-gratuite/internet-mesaje-email/78-creare-cont-de-email-pe-gmailcom.html>. Urmăm sfaturile de la adresa:

<http://support.google.com/drive/bin/answer.py?hl=ro&answer=49008&topic=14940&ctx=topic>

Invităm alte persoane să modifice sau să vizualizeze documentele create de noi, prin e-mail. Modificăm documente online cu oricine dorim. Vizualizăm istoricul versiunilor documentelor și revenim la orice versiune. Publicăm documente online pentru lumea întreagă ca pagini web sau publicăm documente pe blog. Monitorizarea didactică a lecturii va începe cu aplicarea.

Elevii vor intra în aplicație prin contul său de gmail, la adresa indicată de profesor. Profesorul se va asigura că documentul are permisiunea de editare, astfel încât fiecare elev să poate contribui rubrica sa. Se va completa în prima zi doar numele, prenumele și cartea selectată. A doua zi, la școală se va discuta despre problemele tehnice întâlnite. Se vor demonstra suplimentar toți pașii de accesare a documentului on-line. Se va da răgaz încă o zi ca să reușească toți elevii să stăpânească instrumentarul on-line.

În următoarele zile, se va recurge la o lectură propriu-zisă în care se vor înregistra numărul de pagini citite precum și anumite impresii. Acestea pot fi modificate zilnic. Profesorul va scrie în documentul google sarcina zilnică sau elevii o vor primi prin poșta electronică. Mai jos, propunem sarcini pentru *Calendarul de lectură și atitudine*. Continuă gândul cu idei din cartea pe care o citești la zi. *Expresii de reper: Am admirat ... Țin să menționez că...Am fost curios când...E limpede că...* Reprezintă grafic problematica sau ideea fragmentului citit ieri. Continuă gândul „Aș vrea/ nu aș vrea să trăiesc în lumea personajului...” Codifică printr-un desen o situație din cartea pe care o citești. Scrie un cuvânt - cheie ce reprezintă emoția, pe care ai trăit-o la acest moment. Continuă gândul: *Sunt fericit/fericită, pentru că...* Continuă gândul: *aș accepta...* Continuă gândul: *aș schimba...* Topul personajelor

https://docs.google.com/document/d/1Ia13QzOm9zdX5tNU71R25RNmI5E_uuLwPe6kHqfkHEI/edit

Aserțiunile elevilor desprinse din Calendar ne permit să constatăm o stare dominant atitudinală. Notițele zilnice dovedesc o atracție deosebită a lectorului. Elevul are mai mulți parteneri de comunicare, aceștia fiind asigurați de *Calendarul de lectură și atitudine on-line*. În interacțiunea dată, *Calendarul* mai îndeplinește rolul de consilier, căruia cititorul îi împărtășește sentimentele, meditațiile, care pe parcurs se transformă în idei de valoare. Efectele formative ale tehnicii *Calendarul de lectură și atitudine* sunt multiple, acestea fiind justificate de crearea posibilității de raportare afectiv-emoțională, de stimulare a interesului pentru lectură, de organizare eficientă a lecturii pe baza operațiilor gândirii, fapt necesar asigurării principiilor literar-estetice ale educației artistice.

STRUCTURA PROIECTULUI DE LUNGĂ DURATĂ

Anexa 2

I. DATE GENERALE:

1. Aria curriculară: **LIMBĂ ȘI COMUNICARE**
2. Statutul disciplinei: **Disciplină obligatorie**
3. Structura anului de învățământ
4. La eșalonarea datelor calendaristice, conform șarjei de orar s-a ținut cont de perioada **vacanțelor**:

❖ Vacanța de toamnă	26.10.2019 – 03.11.2019 (9 zile)
❖ Vacanța intersemestrială (de iarnă)	25.12.2019 - 08.01.2020 (15 zile)
❖ Vacanța de primăvară	05.03.2020 – 08.03.2020 (4 zile)
❖ Vacanța de Paști	18.04.2020 – 27.04.2020 (10 zile)

5. Orarul lecțiilor:

Nr. lecțiilor	Luni	Marti	Miercuri	Joi	Vineri
I.					
II.					
III.					
IV.					
V.					
VI.					

6. Orarul sunetelor:

Lecția I	8.00-8.45	Lecția IV
Lecția II	8.55- 9.35	Lecția V
Lecția III		Lecția VI

II: DATE SPECIFICE DISCIPLINEI

Anexa 3

- A. **COMPETENȚELE SPECIFICE DISCIPLINEI:**
- B. **UNITĂȚI DE COMPETENȚĂ PREVĂZUTE PENTRU CLASA A __-A:**
- C. **ASIGURAREA BIBLIOGRAFICĂ:**

	Produce curriculare principale și auxiliare	Denumirea / autor	Editura	Anul ediției
1.				
2.				
2.				
3.				
4.				
5.				
6.				

Nr. d/r	Unitatea de învățare	Nr. competențelor specifice	Nr. unităților de competență
1.	Cartea – obiect cultural	1, 4, 6	1.1, 4.1, 6.1

V. TEXTE DE MEMORIZARE

Anexa 6

Semestrul I

- 1.
- 2.
- 3.

Semestrul II

- 1.
- 2.
- 3.

PROIECTAREA DE LUNGĂ DURATĂ

Anexa 7

Unitatea de învățare nr.1 Tema - nr. de ore								
Competențe specifice	Unități de competențe	Subiectul/ Tema lecției	Texte literare/de graniță/surse	Nr. de ore	Data	Activități și produse de învățare	Evaluare	Observații/ Mențiuni

PLANUL INDIVIDUAL DE RECUPERARE

Anexa 8

Clasa	Competențe specifice	Unități de competențe	Conținuturi	Nr. de ore	Data	Activități și produse de învățare	Evaluare

PROIECTAREA PE UNITĂȚI DE ÎNVĂȚARE

Anexa 9

Tema unității:

Numărul de ore:

Unități de competențe:

Obiectivele operaționale ale lecției	Etapele lecției Timp alocat	Conținutul lecției	Strategia didactică	Activități și produse de învățare	Evaluare
1.Tema lecției:					
	Evocare: Realizarea sensului: Reflecție: Extindere:				
2.Tema lecției:					
Evaluare sumativă:					
Analiza probei de evaluare sumativă:					

Platforme/ instrumente digitale	Descriere	Adresă electronică
WhatsApp/ Viber/ Messenger/ Instagram/ E-mail	Realizează comunicarea virtuală între profesor/ părinte/elev în scopul monitorizării procesului educațional, postarea instrucțiunilor, materialelor didactice, dar și verificarea temelor.	whatsApp.com viber.com messenger.com instagram.com e-mail.com
Google Drive	Este un instrument util în care se pot adăuga lecții, fie în format word, ppt. Elevii pot rezolva anumite sarcini, adăugându-le tot în același Drive, iar cadrul didactic are posibilitatea să le verifice.	google drive.com
Facebook Live	Este un instrument care permite interacționarea cu elevii în timp real într-un mod imediat, autentic și interactiv. Predarea poate fi livrată cu opțiunea „screen share”, adică partajare de ecran, iar profesorul poate ghida elevii cu ajutorul unei prezentări power point, a unui manual în format pdf, a unui document Word sau a unui website. Elevii audiază profesorul, citesc suportul partajat și răspund la întrebările acestuia în opțiunea comentarii, astfel participând la lecție în timp real, postând întrebări, sugestii, propuneri direct pe Facebook. Lecția predată se salvează online, iar elevii care nu au fost prezenți la lecție o pot viziona ulterior. Profesorul poate evalua postările elevilor din comentarii (producere scrisă), deci poate fi și un instrument de evaluare.	facebook.com
Skype	Permite conversații multiple, administrarea și managementul închiderii microfoanelor, managementul înregistrărilor, chat în format text și, în același timp, partajare de fișiere, partajare de ecran cu alți participanți. Disponibil pentru diferite sisteme de operare și dispozitive.	skype.com
WebEx	Permite crearea conturilor și gestionarea sălilor virtuale cu partajarea fișierelor, înregistrarea prezentărilor, planificarea întâlnirilor, precum și statistici integrate pe partea de curs.	https://cisco.app.box.com/s/47x9jruepz0jvs0mt6svwqxc3iaoczq
Zoom	Această aplicație permite crearea lecțiilor în format digital cu elevii, partajarea pe ecran a surselor informaționale, trimiterea mesajelor.	Zoom.com
Adobe Connect	Se creează conferințe video/audio cu maxim 100 participanți; forum pentru discuții; arhiva de fișiere, pentru a putea plasa documente, partajare de fișiere.	http://alem.aice.md/alem/wcontent/uploads/2017/10/Ghid_eTwinningROM2016_outFINAL.pdf
Google Classroom	Profesorul, folosind un Google Account, poate să își creeze propria clasă virtuală în mod gratuit, folosind tehnologiile web. Se pot posta diferite materiale după care pot adăuga teme, chestionare și subiecte de discuție.	
Studii.md	Platforma care unește părinții, elevii și profesorii, asigurând eficiența și transparența procesului de învățământ prin agendă și registru online. Se pot desfășura lecții online/ conferințe video, plasa documente, fișiere.	Studii.md
Class Time	Se folosește pentru predarea și evaluarea elevilor, înregistrând progresul clasei și a fiecărui elev în parte.	http://www.youtube.com/watch?v=Va-fJhVyYbl
Video offline	Profesorii pot alege varianta înregistrării offline a prezentării unei teme sau a unui subiect de la clasă și apoi încărcarea acestuia pe platforme dedicate, exemplu	

	Youtube. Sunt foarte multe instrumente pentru desktop recording, inclusiv se poate face acest lucru cu un simplu telefon mobil. În cazul platformei Youtube, acesta permite și crearea de canale și playlist-uri private, în așa fel, încât distribuirea video să se realizeze doar pentru elevii din clasa respectivă.	
Kahoot	Se utilizează pentru crearea conținuturilor noi sau pentru evaluări. Profesorul creează testul și îl face public pentru toți, transmițând link-ul. Elevii au nevoie doar să se logheze pe Kahoot.com pentru a accesa testul .	kahoot.com
Padlet	Aplicația poate scrie, înregistra, adăuga link-uri, fotografii, documente. Elevii pot efectua sarcini, adăugând poza cu rezolvarea acestora.	padlet.com
Quizizz	Profesorul își formează un cont, unde vor fi stocate toate testele create și rezultatele acestora; își creează clase virtuale (pe care le poate transloca de pe classroom). Poate crea teste cu 5 tipuri de întrebări: alegere unică, alegere multiplă, răspuns scurt, întrebare cu răspuns liber și sondaj. Integrează în procesul de evaluare teste deja create de către alți utilizatori ai platformei.	quizizz.com/admin